

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه گیری

عنوان:

بررسی اعتبار بخش عملی آزمون کنکور کارشناسی ارشد سال ۱۳۸۹ رشته معماری

با استفاده از مؤلفه های واریانس (نظریه تعمیم پذیری)

استاد راهنما:

دکتر محمد رضا فلسفی نژاد

استاد مشاور:

دکتر علی دلاور

استاد داور:

دکتر نورعلی فرخی

نگارش:

ماریا بوالحسنی

اردیبهشت ۱۳۹۰

تشکر و قدردانی

عمدو سپاس خداوند بزرگ را که توفیق عنایت فرمود تا مرحله ای دیگر از زندگی را با موفقیت سپری نمایم.

وظیفه فویش می دانم از زحمات بزرگوارانی که همراهی و مساعدت آنان در به انجام رساندن این تحقیق نقش به سزایی داشته تقدیر و تشکر نمایم :

* از استاد بزرگوارم؛ جناب آقای دکتر فلسفی نژاد، که افتخار راهنمایی در این زمینه را به بنده دادند و با صبر و دقت علمی فراوان ، در همه مراحل مرا یاری فرمودند.

* از استاد گرامی ؛ جناب آقای دکتر دلاور، که مشاورت تحقیق را بر عهده داشتند و نظرات اصلاحی ایشان بسیار ارزنده و کارگشا بود.

* از استاد عزیز؛ جناب آقای دکتر فرخی که پیشنهادات سازنده ایشان به عنوان استاد داور بهره بسیاری را نصیب اینبانگ نمودند.

* از مسئولین مقرر سازمان سنجش آموزش کشور به خصوص جناب آقای پیروی که در انجام این تحقیق مرا یاری نمودند.

" با آرزوی موفقیت برای همگان "

اگر شایسته تقدیم باشد

تقدیم به روح پاک پدرم

ولفظات دلتنگی مادرم

..... و آنانی که بی هیچ منت ، با اخروفتن خود ، روشنی بفشش شمع وجود و راهگشای دیگران بودند و تقدیم به

آنانی که این راه را برگزیده اند.

و همه کسانی که مرا در این راه یاری نمودند.

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر بررسی اعتبار بخش عملی و ویژگیهای روان سنجی بخش نظری آزمون کنکور کارشناسی ارشد سال ۱۳۸۹ رشته معماری و بررسی کیفیت این آزمون ها از دیدگاه داوطلبان بوده است. جامعه آماری پژوهش کلیه داوطلبان شرکت کننده در آزمون کنکور سراسری مقطع کارشناسی ارشد سال ۱۳۸۹ مجموعه معماری بودند که مجموعاً ۱۶۱۲۵ نفر را در برمی گرفت. از جامعه مورد نظر با توجه به اهداف پژوهشی به ترتیب سه گروه نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند، گروه نمونه ۲۰۱ نفری، به منظور بررسی اعتبار آزمون بخش عملی، گروه نمونه ۱۰۰۰ نفری، به منظور بررسی ویژگیهای روان سنجی آزمون بخش نظری و گروه نمونه ۱۰ نفری به منظور بررسی کیفیت این آزمون ها از دیدگاه داوطلبان مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که، ضریب تعمیم پذیری (اعتبار) آزمون بخش عملی، $0/8$ است که در حدود مطلوبی قرار دارد. با استفاده از مطالعه تصمیم گیری نظریه تعمیم پذیری، تعداد بهینه ارزیابان در تصحیح آزمون بخش عملی و افزایش ضریب تعمیم پذیری مورد بررسی قرار گرفت که تعداد ۳ ارزیاب با در نظر گرفتن صرفه جویی در نیروی انسانی و هزینه ها مناسب بود. رابطه معناداری بین عملکرد و جنسیت داوطلبان دیده شد، اینکه آیا این تفاوتها ناشی از تفاوتهای واقعی است یا ناشی از سوگیری آزمون به مطالعات جداگانه نیاز دارد. همچنین بررسی ویژگیهای روان سنجی آزمون بخش نظری بر اساس نظریه کلاسیک نشان داد ضریب اعتبار بدست آمده برای آزمون نظری $0/62$ ، ضریب دشواری سوال ها $0/24$ و ضریب تمیز آنها $0/18$ است. از نظر داوطلبان شرکت کننده در آزمون بخش عملی مدت زمان پاسخگویی آزمون مناسب بوده ولی نمره دهی آن را سلیقه ای می دانستند. اینکه تاچه حد نگرش آنها درست است نیاز به مطالعه و بررسی جداگانه دارد.

واژگان کلیدی: آزمون عملکردی، نظریه تعمیم پذیری، نظریه کلاسیک

فصل اول: کلیات پژوهش

مقدمه	۱
بیان مسئله	۳
اهمیت و ضرورت پژوهش	۶
اهداف پژوهش	۸
هدف اصلی	۸
اهداف فرعی	۸
سوالات پژوهش	۹
تعریف مفاهیم پژوهش	۱۰
تعاریف نظری	۱۰
تعاریف عملیاتی	۱۰

فصل دوم: مبانی نظری و خلاصه پژوهش های انجام شده

مقدمه	۱۲
تاریخچه کنکور کارشناسی ارشد در ایران	۱۲
ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۱۳
آزمون های کتبی یا مدادکاغذی	۱۴
آزمون های عملکردی	۱۵
فرایند در مقایسه با فراورده	۱۷

۱۷	ویژگیهای آزمون های عملکردی .....
۱۹	مراحل تهیه آزمون های عملکردی .....
۲۱	آزمون پروژه عملی طراحی (اسکیس) رشته معماری .....
۲۲	روش طراحی سوال آزمون پروژه عملی .....
۲۳	روش برگزاری آزمون پروژه عملی (اسکیس) معماری .....
۲۴	روش تصحیح اوراق آزمون پروژه عملی معماری .....
۲۵	موارد استفاده از روشهای سنجش عملکردی .....
۲۶	امتیازها و محدودیت های روشهای سنجش عملکردی .....
۲۶	مقایسه آزمون های کتبی عملکردی و آزمون های کتبی .....
۲۷	تاریخچه روان سنجی و نظریه های آن .....
۲۸	مقالات، کتب و کنفرانسهای روان سنجی .....
۲۹	پیدایش نظریه های روان سنجی .....
۳۱	نظریه کلاسیک آزمون .....
۳۳	مفروضه های نظریه کلاسیک .....
۳۴	محدودیتها و نقایص نظریه کلاسیک آزمون .....
۳۹	اعتبار(قابلیت اعتماد) .....
۴۰	روشهای برآورد اعتبار .....
۴۶	نظریه کلاسیک اندازه گیری و اعتبار آزمون .....
۴۸	نظریه تعمیم پذیری .....
۵۱	تاریخچه نظریه تعمیم پذیری .....

۵۳	مفاهیم زیربنایی نظریه تعمیم پذیری.....
۵۳	مطالعه G و جامعه مرجع مشاهدات قابل قبول.....
۵۴	مطالعه D تصمیم گیری و مرجع تعمیم دهی.....
۵۶	رویه های ثابت و تصادفی.....
۵۷	طرح های تعمیم پذیری.....
۵۹	طرح آشیانه ای یک رویه ای.....
۶۰	طرح های چند رویه ای.....
۶۱	ملاحظات مطالعه G.....
۶۱	ملاحظات مطالعه D.....
۶۲	مرجع های تعمیم دهی محدود شده و مدل های ترکیبی.....
۶۲	خطای مطلق و خطای نسبی.....
۶۳	مزایای نظریه تعمیم پذیری.....
۶۴	نظریه تعمیم پذیری در مقایسه با نظریه کلاسیک.....
۶۷	خلاصه پژوهشهای انجام شده در داخل و خارج از کشور.....

فصل سوم : روش اجرا، تجزیه و تحلیل داده ها و معرفی جامعه و نمونه

۷۵	روش پژوهش.....
۷۵	جامعه آماری.....
۷۶	گروه نمونه و چگونگی گزینش آن.....
۷۶	روش گرد آوری داده ها.....
۷۸	روش تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

مقدمه	۸۲
۱) بررسی ویژگیهای روان سنجی سوالات آزمون تستی مجموعه معماری	۸۲
۲) بررسی اعتبار آزمون عملکردی بر اساس نظریه تعمیم پذیری (GT)	۹۳
۳) تجزیه و تحلیل کیفی آزمون ها از دیدگاه داوطلبان	۱۰۶

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

مقدمه	۱۱۰
بحث و نتیجه گیری	۱۱۶
نتیجه گیری کلی	۱۱۸
محدودیت های پژوهش	۱۲۱
پیشنهادات پژوهش	۱۲۲
منابع پژوهش	۱۲۳
پیوست	۱۲۹

فهرست جداول

عنوان

صفحه

-
- جدول (۱-۲): منابع خطای اندازه گیری ۴۶
- جدول (۲-۲): نتایج اجرای آزمون توسط سه روانشناس متفاوت ۴۹
- جدول (۲-۳): دروس نظری با توجه به ضرایب دروس برای هر رشته ۷۷
- جدول (۱-۴): شاخصهای آماری سوالات درس زبان بر اساس تحلیل کلاسیک ۸۳
- جدول (۲-۴): توزیع فراوانی دشواری در برابر تمیز سوال در درس زبان ۸۴
- جدول (۳-۴): شاخصهای آماری سوالات دروس فنی ساختمان بر اساس نظریه کلاسیک ۸۵
- جدول (۴-۴): توزیع فراوانی دشواری در برابر تمیز سوال در درس فنی ساختمان ۸۶
- جدول (۵-۴): شاخصهای آماری سوالات دروس تاریخ و مبانی نظری بر اساس نظریه کلاسیک ۸۷
- جدول (۶-۴): توزیع فراوانی دشواری در برابر تمیز سوال در درس تاریخ و مبانی نظری ۸۸
- جدول (۷-۴): شاخصهای آماری سوالات درس درک عمومی معماری بر اساس نظریه کلاسیک ۸۹
- جدول (۸-۴): توزیع فراوانی دشواری در برابر تمیز سوال در درس درک عمومی معماری ۹۰
- جدول (۹-۴): شاخصهای آماری سوالات درس درک عمومی معماری منظر ۹۱
- جدول (۱۰-۴): توزیع فراوانی دشواری در برابر تمیز سوال در درس درک عمومی معماری منظر ۹۲
- جدول (۱۱-۴): توزیع فراوانی افراد بر حسب جنسیت ۹۳
- جدول (۱۲-۴): شاخصهای توصیفی برای نمره گذاری سه نمره گذار ۹۴
- جدول (۱۳-۴): وضعیت رویه ها در داده ها تحلیل شده و ترتیب آنها در داده ها ۹۷
- جدول (۱۴-۴): نتایج آنالیز واریانس و سهم هر یک از منابع تغییرات ۹۸
- جدول (۱۵-۴): نتایج تحلیل واریانس و سهم هر یک از منابع تغییرات ۹۹

- جدول (۴-۱۶): نتایج مطالعه D در خصوص تغییرات در ضریب تعمیم پذیری ۱۰۱
- جدول (۴-۱۷): حذف سطوح رویه ارزیابان و تاثیر آن بر میزان ضریب تعمیم پذیری ۱۰۲
- جدول (۴-۱۸): نتایج آنالیز واریانس برای دو عامل جنس و ارزیابان ۱۰۲
- جدول (۴-۱۹): نتایج آنالیز واریانس برای عامل بین گروهی (جنس) ۱۰۳
- جدول (۴-۲۰): مقایسه میانگین های ارزیابان ۱۰۳
- جدول (۴-۲۱): مقایسه میانگین های ارزیابان ۱۰۴

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

-
- نمودار(۱-۱): تاثیر خطا بر نمره مشاهده شده ۳۲
- نمودار(۱-۴): توزیع ضرایب دشواری سوالات درس زبان ۸۴
- نمودار(۲-۴): توزیع ضرایب دشواری سوالات دروس فنی ساختمان ۸۶
- نمودار(۳-۴): توزیع ضرایب دشواری سوالات دروس تاریخ و مبانی نظری ۸۸
- نمودار(۴-۴): توزیع ضرایب دشواری سوالات درس درک عمومی معماری ۹۰
- نمودار(۵-۴): توزیع ضرایب دشواری سوالات درس درک عمومی معماری منظر ۹۲
- نمودار(۶-۴): توزیع فراوانی افراد بر حسب جنسیت ۹۴
- نمودار(۷-۴): توزیع نمرات ارزیاب اول (محور افقی نمرات و محور عمودی فراوانی) ۹۵
- نمودار(۸-۴): توزیع نمرات ارزیاب دوم (محور افقی نمرات و محور عمودی فراوانی) ۹۶
- نمودار(۹-۴): توزیع نمرات ارزیاب سوم (محور افقی نمرات و محور عمودی فراوانی) ۹۶
- نمودار(۱۰-۴): مقایسه میانگین دختران و پسران در هر یک از ارزیابان ۱۰۵

به جای آنکه بر تاریکی لعنت فرستید، شمع بیفزوزید.

” کونفسیوس ”

فصل اول : کلیات پژوهش

مقدمه

امروزه در جامعه ما افق نگاه دانش آموزان و دانشجویان فراسوی مرز کنکور شکل گرفته و دست نیافته های زندگی را برای آنان متجلی ساخته است. رقابت، بهترین شکل حضور در آزمونی این چنین حیاتی به نظر می رسد، وقتی افق زندگی موفق در ورای کنکور شکل می گیرد و تنها راه سعادت در پشت دیوارهای بلند کنکور جست و جو می شود، گذشتن از این سد فولادین با این همه متقاضی قطعاً نه به عنوان یک وسیله، بلکه به عنوان یک هدف کنکور را مطرح می سازد، این تغییر جایگاه کنکور از یک وسیله به یک هدف تبعات اجتماعی بسیار زیادی داشته و در صورت عدم نیل به این هدف نابهنجاریهای احتمالی آتی جوانان را در پی خواهد داشت. یکی از مهمترین دلایلی که باعث برگزاری آزمونی به نام کنکور شده است، عدم تناسب عرضه و تقاضای ورود به تحصیلات عالی و دانشگاهی است. بنابراین تا وقتی متقاضی ورود به دانشگاه بیش از امکان تحصیلات دانشگاهی باشد چنین مشکلاتی حل نشده و برگزاری کنکور امری الزامی است. با توجه به استفاده از این آزمون و تاثیر نتایج حاصل از آن در تصمیم گیری های مختلف و سرنوشت افراد، لازم است امر استاندارد سازی سوال های آزمون کنکور بیش از پیش مورد توجه قرار بگیرد، بنابراین اطلاع دقیق از شاخص های مختلف این آزمون از جمله شاخص های مهم اعتبار و روایی آزمون، به منظور گزینش عادلانه و حفظ حقوق افراد، ضروری می باشد. اگر عملکرد آزمون، توان یا مهارت پاسخ دهندگان را در موضوع مورد نظر به صورت دقیق و معتبر اندازه گیری نکند، یعنی عملکرد فرد در آزمون با عملکرد حقیقی وی تفاوت داشته باشد یا عملکرد مشاهده شده، معرف عملکرد حقیقی فرد باشد ولی آنچه اندازه گرفته شده منعکس کننده هدف مورد نظر در اندازه گیری نباشد، استفاده از نتایج آزمون بی حاصل و گاه مضر خواهد بود (کیامنش، ۱۳۷۸). خصوصیات مختلف یک آزمون با استفاده از نظریه های روان سنجی مورد مطالعه قرار

می‌گیرد. روان‌سنجی^۱ دانشی است که با بررسی شرایط آزمون، کمک می‌کند تا در زمینه پژوهش، ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات و آزمون‌های «کارا» و «موثری» داشته باشیم (سیف، ۱۳۸۷).

نظریه تعمیم‌پذیری که توسط کرانباخ^۲ و همکاران (۱۹۷۲) پایه‌گذاری شده است در واقع بسط نظریه کلاسیک اندازه‌گیری می‌باشد. این نظریه با خطاهای برخاسته از منابع گوناگون خطا به عنوان واحدهای جداگانه برخورد می‌کند در واقع این نظریه محدودیتهای نظریه کلاسیک را برطرف می‌کند (برنان^۳، ۱۹۹۲). نظریه تعمیم‌پذیری یک چارچوب علمی و انعطاف‌پذیری برای آزمودن اتکالپذیری اندازه‌گیریهای رفتاری فراهم می‌کند.

در این تحقیق به منظور برآورد میزان اتکالپذیری و اعتبار نتایج حاصل از آزمون کنکور کارشناسی ارشد سال ۱۳۸۹ رشته معماری از نظریه‌های روان‌سنجی تعمیم‌پذیری و کلاسیک استفاده شده و اعتبار این آزمون‌ها با توجه به حساسیت و اهمیت آنها، مورد بررسی قرار گرفته است.

---

^۱. Psychometric

^۲. Cronbach

^۳. Brennan

بیان مسئله

معمولی ترین وسیله ای که در فرایند اندازه گیری بکار گرفته می شود، آزمون است. آزمون ها در موقعیتهای آموزشی، راهنمایی تحصیلی و شغلی، در موقعیتهای بالینی و کلینیک ها، توسط معلمان، مشاوران، روانشناسان بالینی و سایر متخصصان برای هدفهای مختلف مورد استفاده قرار می گیرند (سیف، ۱۳۸۵)، کرانباخ در کتاب « اصول کاربرد آزمون های روانی » هدفهای کلی کاربرد آزمون ها را به این صورت مطرح کرده است:

۱) پیش بینی: آزمون ها برای اندازه گیری توانایی پیشرفت تحصیلی و سایر ویژگیهای افراد که پایه تصمیم گیری به کار می روند.

۲) گزینش: در برخی از موسسات و سازمانها مانند دانشکده ها و سازمان های استخدام کننده، آزمون ها برای گزینش یا رد افراد مورد استفاده قرار می گیرند.

۳) طبقه بندی: عبارت از گروه بندی و یا قرار دادن افراد در گروههای مختلف بر اساس تقسیمات منطقی تا معلوم شود فرد خاصی در چه گروهی و بر چه اساسی جای داده شده است.

۴) ارزشیابی: در این زمینه آزمون ها به منظور قضاوت و ارزشیابی در مورد برنامه ها، روشها و مانند اینها به کار برده می شوند.

در ایران نیز از آزمون ها به طور گسترده ای استفاده می شود، که از جمله موارد استفاده آنها برگزاری امتحانات ورودی دانشگاهها با هدف گزینش دانشجو می باشد. آموزش عالی در ایران عمدتاً شامل آموزشهای دانشگاهی منتهی به مدارک کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می باشد. مراکز آموزشی فعال در نظام آموزش عالی ایران عبارتند از: ۱) بخش دولتی، ۲) بخش غیر دولتی، ۳) بخش غیر حضوری، به دلیل ازدحام متقاضیان ورود به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی بخش دولتی، و به منظور

برقراری عدالت اجتماعی، گزینش شایسته ترین افراد و نیز تخصیص امکانات آموزش عالی به افراد مستعد، گزینش سراسری از داوطلبان به عمل می آید. این گزینش در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد به صورت متمرکز انجام می شود. در روش متمرکز، داوطلبان براساس نمره و ظرفیت اختصاص داده شده به هر رشته پذیرفته می شوند. به دلیل محدودیت ظرفیت پذیرش مراکز آموزش عالی دولتی، رقابت بین داوطلبان بسیار تنگاتنگ است. در نتیجه به دلیل سرنوشت ساز بودن این آزمون برای داوطلبان، گزینش دانشجو باید عادلانه، روا و معتبر انجام شود، یعنی از طریق این گزینش در نهایت افرادی وارد دانشگاهها شوند که از استعداد و توانایی لازم برخوردار می باشند. به منظور سنجش میزان توانایی علمی داوطلبان شرکت در آزمون ورودی کارشناسی ارشد، براساس اصول و مفاهیم اساسی هر رشته تحصیلی، دروس و مواد امتحانی آنها، آزمون بر گزار می شود. سطح علمی سوال های امتحانی، باید در حد دانش و تجربیات فارغ التحصیلان دوره کارشناسی هر رشته و مطابق برنامه های سرفصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی باشد (دفترچه راهنمای شماره یک، سازمان سنجش آموزش، ۱۳۸۹).

سوالات رشته های مختلف به صورت «تستی کامل»، بعضاً به صورت «تستی - تشریحی» یا «تشریحی کامل» طرح و تنظیم می گردد. در بعضی از کد رشته ها مانند رشته های معماری، کارگردانی، گرافیک و غیره، علاوه بر روشهای تستی سنجش صلاحیت علمی و توانایی، از داوطلبانی که حد نصاب نمره لازم در آزمون تستی را کسب نمایند، یک آزمون عملی (عملکردی) نیز به عمل خواهد آمد. گرانلاند^۱ (۱۹۸۸) انواع آزمون های عملکردی را به چهار دسته زیر تقسیم کرده است:

(۱) آزمون کتبی عملکردی^۲ (۲) آزمون شناسایی

^۱ . Gronlund

^۲ . Paper- and -pencil performance test

۳) انجام عملکرد در موقعیتهای شبیه سازی شده^۱   ۴) نمونه کار^۲

آزمون های عملی کنکور سراسری ، اغلب به صورت کتبی عملکردی برگزار می شوند. در آزمون کتبی عملکردی، عمدتاً به کاربرد دانش و مهارت در موقعیتهای عملی تاکید می شود (سیف، ۱۳۸۷). در این آزمون ها از دانش آموز یا دانشجو خواسته می شود تا یک نقشه ، یک نمودار، طرح یک مدار، طرح یک لباس، یک داستان کوتاه یا غیره را به صورت عملی ترسیم کند (سیف، ۱۳۸۷). در این پژوهش جامعه آماری، داوطلبان آزمون کنکور کارشناسی ارشد رشته معماری می باشند و در گزینش داوطلبان این رشته از آزمون های نظری و عملی استفاده می شود.

آزمون های عملکردی واجد معایب و مزایای خاص خود هستند. از جمله مزایای آنها این است که علاوه بر سنجش فراورده ، فرایند یادگیری را نیز مورد ارزشیابی قرار می دهند. ارزشیابی فرایند الزاماً بستگی به داوری مشاهده گران دارد. این داوریها از یک مشاهده گر به مشاهده گردیگر تفاوت می کند (هومن، ۱۳۷۵) بنابراین سلیقه های شخصی و حالات روانی ارزیابان می تواند نمرات آزمودنیها را تحت تاثیر قرار دهند بدین ترتیب یکی از مهمترین معایب آزمون های عملکردی ، کمبود اعتبار یا دقت ارزیابی است.

از آنجا که روشهای سنتی بر آورد اعتبار تنها یک منبع خطا را در نظر می گیرند، در بر آورد دقت و اعتبار آزمون های سنجش عملکردی نمی توانند چندان مفید واقع شوند . توجه به اعتبار این نوع آزمون از اهمیت فوق العاده ای برخوردار بوده و عدم توجه به اصول مذکور موجب می شود که این آزمون ها در عمل چیزی جز خطا را اندازه گیری نکنند و در نتیجه بر اساس اطلاعات غلط ، تصمیم گیری های غلطی اتخاذ شود که سرنوشت و مسیر زندگی افراد را تحت تاثیر قرار دهد، لذا مسئله مهمی که مطرح می شود این است که تا چه حد نتایج حاصل از این آزمون ها دقیق می باشند؟

-
1. Simulated performance
  2. Work sample

اهمیت و ضرورت پژوهش

انجام این پژوهش از دو حیث عملی و نظری دارای اهمیت و ارزش می باشد. به لحاظ عملی اجرای چنین پژوهش هایی قابلیت آنرا دارند تا چالش های اجرایی به کارگیری این نوع آزمون های عملکردی را مورد بررسی قرار دهند و به لحاظ نظری از جمله مواردی که ضرورت این پژوهش را ایجاب می کند می توان به این موارد اشاره کرد:

ارتقاء دقت و اعتبار آزمون های سنجش عملکردی، با توجه به اطلاعات موجود اکثر آزمون های سازمان سنجش به خصوص امتحانات ورودی دانشگاه ها که به صورت تستی اجرا می شوند .

در این میان برخی از رشته ها به جز آزمون تستی، یک آزمون عملی را نیز در بر می گیرند. این آزمون عملی مدتی پس از اعلام نتایج آزمون تستی و کسب نمره حد نصاب برگزار می شود . معمولاً در این آزمون ها از داوطلب خواسته می شود یک پروژه عملی را طراحی کند . برای ارزیابی این آزمون ها از چند ارزیاب متفاوت که به طور مستقل آزمون را ارزیابی می کنند استفاده می گردد . علت این امر، این است که احتمال سوگیری در نمره گذاری آزمون های عملی بیشتر است . یکی از مهمترین محدودیتهای آزمون های عملکردی کمبود اعتبار یا دقت نمره گذاری می باشد و سلیقه های شخصی و حالات روانی ارزیابان و بسیاری از عوامل دیگر می تواند نمرات آزمودنی ها را تحت تاثیر قرار دهد ، لذا بررسی این امتحانات و شناسایی بهترین راهبرد برگزاری و تصحیح این گونه آزمون ها به منظور افزایش دقت و اعتبار آنها از اهمیت خاصی برخوردار است.

بسترسازی مناسب جهت حفظ حقوق داوطلب و گزینش عادلانه، ورود به دانشگاه و انتخاب رشته تحصیلی در بعضی از کشور ها از جمله ایران ، به دلیل محدودیت های پذیرش دانشجو از طریق سنجش و اطلاعات علمی دانش آموزان و دانشجویان ، توسط آزمون های سراسری انجام می شود که با توجه به

ظرفیتهای موجود در هر رشته و میزان متقاضیان آن رشته، گزینش نهایی صورت می پذیرد. آزمون کنکور در سرنوشت نوجوانان و جوانان خواسته و ناخواسته اهمیت ویژه ای یافته است و اکثریت خانواده ها نیز تلاش و هزینه های زیادی را متقبل می شوند تا فرزندان خود را در ورود به دانشگاه آماده نمایند.

بسترسازی جهت تامین نیروی انسانی متخصص و متعهد مورد نیاز کشور، گرچه صنعت ساختمان سازی کشور در سالهای اخیر از رشد چشمگیری در ابعاد مختلف کمی و کیفی بر خوردار و جلوه های بدیع و منحصر بفردی مانند، برج میلاد را از صنعت ساختمان سازی داخلی به تصویر کشیده اما در بسیاری از موارد، طراحی و ساختمان سازی کنونی کشور را می توان تابعی از الگوهای غربی و شرقی، به صورت یک ساختمان مدرن و پیشرفته به شمار آورد، که اثری از فرهنگ و هنر معماری ایرانی در آن جستجو نمی شود. علت این مشکل را باید در عوامل گوناگون مانند: ضعفهای نظارتی، ضعفهای آموزشی و فرهنگی، اهمال کاریهای برخی طراحان و پیمانکاران، بومی نبودن مصالح و عدم تطبیق آن با شرایط ایران، عدم استفاده اصولی و صحیح از امکانات و... جستجو کرد. به نظر می رسد که دانشگاهها با گزینش افراد مناسب و بخصوص دانشکده های فنی مهندسی می توانند به عنوان نقطه شروع آموزش و فرهنگ سازی بیشترین نقش را در رفع این نابسامانی ها بر عهده داشته باشند.